

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2023

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2023

УДК 61:378(043.2)

3-12

Відповідальна за випуск — д. е. н., доц. В. І. Борщ

Редакційна колегія:

В. Г. Марічереда, д. мед. н., проф.,
С. Г. Котюжинська, д. мед. н., проф.,
Л. М. Унгурян, д. фарм. н. проф.
Т. В. Чабан, д. мед. н., проф.,
А. І. Гулюк, д. мед. н., проф.
І. П. Анненкова, д. пед. н., доц.,
В. І. Борщ, д. е. н., доц.
Е. С. Бурячківський, к. мед. н., доц.,
Н. Л. Кусик, к. е. н., доц.,
К. М. Усиченко, к. мед. н.,
Ю. Ю. Петровський, к. мед. н.

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Одеського національного
медичного університету МОЗ України
Протокол № 3 від 31.01.2023 р.*

Забезпечення якості освіти у вищій медичній школі :
3-12 наук.-метод. міжуніверситет. конф. з міжнар. участю.
Одеса, 18–20 січня 2023 року : матеріали конф. / за ред.
д. мед. н., проф. В. Г. Марічереда. [Електронне видання]. –
Одеса : ОНМедУ, 2023. – 616 с.
ISBN 978-966-443-123-8

Матеріали конференції, присвяченої забезпеченню якості
освіти у вищій медичній школі, містять тези доповідей учасни-
ків.

УДК 61:378(043.2)

ISBN 978-966-443-123-8

© Одеський національний
медичний університет, 2023

3. Юзефович К. А. Особливості залучення та мотивування студентів в умовах дистанційного навчання Перспективи розвитку науки, освіти та технологій в контексті євроінтеграції: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 18 серпня 2022 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2022. 87 с.

4. Міхеєнко, О. І., Литвиненко, В. А., Лянной, М. О. та ін. (2019). Активізація пізнавальної діяльності студентів під час навчання основ здоров'я. В кн. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології: зб. наук. праць (Вип. 2, С. 63–71). Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка.

Антоненко Інеса Володимирівна,
кандидат медичних наук,
асистент кафедри акушерства і гінекології

РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ ЯКОСТІ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Одеський національний медичний університет

Медична освіта формує культуру медичних працівників, їхні компетенції і, відповідно, впливає на якість медичної допомоги в країні. Медична освіта — це не лише книжки, екзамени, а й стосунки між студентами і викладачами, в яких закладаються цінності майбутніх професіоналів. Освітнє середовище (*learning environment*) є концептом, який описує все різноманіття завдань, взаємодій, стосунків або ж, інакше кажучи, це ті культури й контексти — фізичні, соціальні, педагогічні, — в яких навчаються студенти. Освітнє середовище формується окремо взятим закладом вищої освіти й тими, хто там навчається. Зокрема, його формують фізичні, когнітивні, культурні, психологічні, емоційні, освітні й мотиваційні фактори [8].

З огляду на автономію (самостійність у прийнятті рішень, відповідальність за результати навчання) закладів вищої освіти сприятливе освітнє середовище створюється саме в стінах університету, інституту, коледжу, які мають забезпечувати такі компоненти: відповідне фізичне оточення для навчання (температура в приміщенні, освітлення, рівень шуму, комфортність навчальних меблів тощо); атмосферу поваги до студента під час навчання (повага й увага до потреб студента, зао-

хочення до навчання й участі в навчальних заходах); доступ до навчання клінічним навичкам (без загрози нашкодити пацієнтові або родичам пацієнта і в умовах, де студент почуватиметься безпечно й не буде принижений); узгоджені між собою і прокомуніковані зі студентом цілі, завдання й методи навчання, що формують належні очікування від навчання [10].

Фактори, що формують освітнє середовище, можна поділити на три основні групи: фізичні, соціальні й інтелектуальні, що разом формують умови, зовнішні стимули й виклики для студента [9, 10].

Сприятливе освітнє середовище визначає поведінку здобувачів освіти і тим самим не тільки покращує навчання, а й підвищує мотивацію студентів, їхню успішність, досягнення, розвиває критичне мислення й поліпшує їхнє соціальне життя [6,8]. До того ж сприятливе освітнє середовище — необхідна передумова для успішного результату навчання майбутніх лікарів [5, 7]. Для оцінювання освітнього середовища важливим є вивчення думки студентів щодо факторів, які впливають на навчальний процес, і компонентів навчальних програм. Таке суб'єктивне сприйняття дає можливість оцінити рівень сприятливості середовища закладу вищої освіти, адже саме на студентів і їхні результати навчання спрямований освітній процес [2, 3].

Результати досліджень освітнього середовища інших країн ілюструють, що студенти молодших курсів сприймають освітнє середовище закладу вищої медичної освіти дещо краще, ніж студенти старших і випускних курсів [3, 4]. Разом з тим ті студенти, які мають вищу якість життя, менший рівень психологічного напруження, кращу підтримку однолітків і вищі навчальні досягнення, мають краще сприйняття освітнього середовища закладу вищої освіти [1, 3, 4].

Цікаво, що різним є ставлення до освітнього середовища в чоловіків і жінок: окремі дослідники відмічають, що жінки загалом більш сприятливо сприймають освітнє середовище того закладу вищої освіти, в якому вони навчаються [2, 5, 6]. Оскільки освітнє середовище відіграє важливу роль у досягненні результатів навчання, то його оцінювання і постійний моніторинг з використанням надійних інструментів повинні бути невід'ємною частиною навчального плану закладу вищої освіти. Для оцінювання освітнього середовища Roff Sue зі співавторами розробили опитувальник — Dundee Ready Education Environment Measure (DREEM), який дає змогу кількісно виміряти додипломне освітнє середовище закладу вищої медичної освіти.

Цей інструмент дає змогу кількісно виміряти додипломне освітнє середовище закладу вищої медичної освіти. Інструмент допомагає не лише загалом оцінити якість навчання з погляду студента, а й дізнатись детальніше, які аспекти освітнього середовища і якою мірою не відповідають потребам майбутніх фахівців, а отже які складові навчального процесу потребують першочергових змін. Так, кількісний підхід до оцінювання сприйняття студентами освітнього середовища закладу вищої медичної освіти дає змогу оцінити рівень і напрям впливу структурних елементів навчальної програми на формування такого середовища. Зазначена методологія, яка довела свою високу надійність, використовувалася у 20 різних країнах світу, зокрема у Великобританії, Австралії, Бразилії, Канаді, Чилі, Японії, Індії, Ірані, Сінгапурі, Туреччині, Швеції, Непалі тощо. Особливу увагу цей інструмент привертає в тих країнах, де медична освіта проходить етапи розвитку, становлення або ж реформування [8, 10]. Інструмент DREEM показав свою ефективність у вимірюванні освітнього середовища не лише закладів освіти лікарів, а й закладів освіти медичних сестер [6, 7]. Завдяки методології DREEM можна порівнювати доклінічне і клінічне навчання у закладі вищої освіти, різні його факультети чи курси або порівнювати різні заклади вищої освіти між собою [1, 3, 10]. Корисним DREEM також є в період трансформації в медичній освіті на національному рівні чи в процесі імплементації інноваційних освітніх підходів у середині одного закладу вищої освіти для моніторингу змін [3].

Список літератури

1. Akdeniz, M., Kavukcu, E., & Ilhanlı, N. (2019). DREEM in primary care: students' perspectives on educational environment of family medicine internship in primary care centres: experiences at Akdeniz University Faculty of Medicine in Turkey. *Postgraduate medicine*, 1–8.
2. AlFaris, E. A., Naeem, N., Irfan, F., Qureshi, R., & van der Vleuten, C. (2014). Student centered curricular elements are associated with a healthier educational environment and lower depressive symptoms in medical students. *BMC medical education*, 14(1), 192.
3. Chan, C. Y. W., Sum, M. Y., Tan, G. M. Y., Tor, P. C., & Sim, K. (2018). Adoption and correlates of the Dundee Ready Educational Environment Measure (DREEM) in the evaluation of undergraduate learning environments—a systematic review. *Medical teacher*, 40(12), 1240–1247.

4. Dunham, L., Dekhtyar, M., Gruener, G., CichoskiKelly, E., Deitz, J., Elliott, D., ... & Skochelak, S. E. (2017). Medical student perceptions of the learning environment in medical school change as student's transition to clinical training in undergraduate medical school. *Teaching and learning in medicine*, 29(4), 383–391.

5. Enns, S. C., Perotta, B., Paro, H. B., Gannam, S., Peleias, M., Mayer, F. B. & Silveira, P. S. (2016). Medical students' perception of their educational environment and quality of life: is there a positive association?. *Academic Medicine*, 91(3), 409–417.

6. Farooq, S., Rehman, R., Hussain, M., & Dias, J. M. (2018). Comparison of undergraduate educational environment in medical and nursing program using the DREEM tool. *Nurse education today*, 69, 74–80.

7. Hassanian, Z. M., & Oshvandi, K. (2018). Nursing and midwifery students' perceptions of educational environment and grade point average: a comparison between nursing and midwifery students. *Electronic physician*, 10(7), 7107.

8. Imanipour, M., Sadooghiasl, A., Ghiyasvandian, S., & Haghani, H. (2015). Evaluating the educational environment of a nursing school by using the DREEM inventory. *Global journal of health science*, 7(4), 211.

9. Irfan, F., Al Faris, E., Al Maflehi, N., Karim, S. I., Ponnampereuma, G., Saad, H., & Ahmed, A. M. (2019). The learning environment of four undergraduate health professional schools: Lessons learned. *Pakistan Journal of Medical Sciences*, 35(3).

10. Jeyashree, K., Shewade, H. D., & Kathirvel, S. (2018). Development and psychometric testing of an abridged version of Dundee Ready Educational Environment Measure (DREEM). *Environmental health and preventive medicine*, 23(1), 13.

Башук Ганна Олександрівна,
кандидат економічних наук, викладач

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЯКОСТІ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Криворізький фаховий медичний коледж

Освіта в сьогоденних реаліях формується в умовах значних зрушень що вимагає від викладачів вносити певні корективи в цілі, за-

Розділ 4. РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ ЯКОСТІ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ	443
Андрєєв Олександр Вікторович, Богданов Кирило Георгійович Тагунова Ірина Кимівна ЗАПОРУКА ЯКОСТІ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ — САМООСВІТА ПЕДАГОГА	443
Антоненко Інєса Володимирівна РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ ЯКОСТІ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ	445
Башук Ганна Олександрівна ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ЯКОСТІ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ	448
Борисюк Ірина Юрїївна, Валїводзь Ірина Петрівна, Рокунь Дарина-Марїя Валерїївна ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УНІВЕРСИТЕТІВ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РІВНІ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ ПРИНЦИПІВ ТА НОРМ КУЛЬТУРИ ЯКОСТІ ОСВІТИ	450
Борщ Вікторїя Ігорівна РЕЙТИНГУВАННЯ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ОСВІТНЬОЮ СФЕРОЮ	454
Буйко Олена Олександрівна, Юрченко Ірина Вікторівна, Пїтель Ганна Олександрівна ПЕРЕШКОДИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	457
Вїцюк Алла Анатолїївна АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА АКАДЕМІЧНА СВОБОДА ЯК ВАЖЛИВІ ПРИНЦИПИ КУЛЬТУРИ ЯКОСТІ ОСВІТИ ВИЩОГО МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ УКРАЇНИ	460